

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Institutionen för statsvetenskap

2SHÄ38 Samhällskunskap III med verksamhetsförlagd utbildning (ämne 2) - inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 30 högskolepoäng

Social Studies III with Teaching Practice Placement - for Upper Secondary School Teachers, 30 credits

Ämnesgrupp

Samhällskunskap

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G2F

Fastställande

Fastställd 2015-09-16.

Reviderad 2025-06-12. Kurslitteraturrevidering.

Kursplanen gäller från och med hösttermin 2025.

Förkunskaper

Samhällskunskap I, 30 hp, och Samhällskunskap II, 30 hp, eller motsvarande. 30 hp i ytterligare ett ämne, 22,5 hp UVK-kurser samt föregående VFU-kurs.

Mål

Delkurs 1, Socialpolitik och sociala problem, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- beskriva den svenska socialpolitiken och samhällets sätt att hantera sociala problem;
- analysera sociala problems uppkomst;
- problematisera hur ungdomar berörs av sociala problem;
- diskutera och planera undervisningsstrategier.

Delkurs 2, Verksamhetsförlagd utbildning för ämneslärare i samhällskunskap II - inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

- planera och genomföra undervisning samt jämföra denna med tidigare undervisningserfarenheter;
- skapa professionella relationer till kollegor i syfte att dela undervisningserfarenheter och för att planera lärandeaktiviteter;
- tillämpa styrdokumentens grundläggande värderingar i den egna verksamheten;
- självständigt och tillsammans med andra reflektera över samhällskunskapsdidaktiska frågeställningar i relation till aktuell elevgrupp;
- utifrån ämnets styrdokument planera, genomföra och utvärdera ett sammanhängande undervisningsinnehåll i samhällskunskap.

Delkurs 3, Nationalekonomi för ämneslärare i samhällskunskap, 15 hp

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- definiera grundläggande begrepp som bruttonationalprodukt, inflation, arbetslöshet och tillväxt samt förstå olika jämviktsbegrepp;
- redogöra för nationalräkenskapernas uppbyggnad samt beräkna ingående delar;
- förklara och diskutera stabiliseringspolitiska målsättningar, implementeringar och resultat;
- förklara grundläggande samband och mekanismer till en långsiktig tillväxt;
- förklara och diskutera valutamarknaden och dess betydelse för en öppen ekonomi;
- utifrån nationalekonomisk teori kunna diskutera en empirisk företeelse.

Innehåll

Kursen består av tre delkurser, Socialpolitik och sociala problem, 7,5 hp, Verksamhetsförlagd utbildning för ämneslärare i samhällskunskap II, 7,5 hp och Nationalekonomi för ämneslärare i samhällskunskap, 15 hp.

Professionsbas och professionell progression

I kursen tillvaratas och vidareutvecklas de ämnesdidaktiska kunskaper som den studerande har tillägnat sig under Samhällskunskap I och Samhällskunskap II. Ämneskunnandet breddas i och med att studier i nationalekonomi nu kompletterar de kurser i statsvetenskap och sociologi som den studerande har läst tidigare, och förmågan att se sammanhang mellan de i ämnet ingående disciplinerna tränas under de didaktiska seminarierna. I den verksamhetsförlagda utbildningen fortsätter den studerande att träna professionella färdigheter med utgångspunkt i ämneskunnande och ämnesdidaktiska ställningstaganden.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Den studerande både breddar och fördjupar sitt vetenskapliga ämneskunnande i kursen genom att nya innehållsområden introduceras samtidigt som dessa integreras med hjälp av övningar som stimulerar ämnesdidaktiska överväganden. Den teoretiska medvetenhet och de metodiska färdigheter som tillägnats i föregående ämneskurs utgör en utgångspunkt för vidareutveckling av vetenskapliga förhållningssätt.

Socialpolitik och sociala problem 7,5 hp

Kursen syftar till att ge den studerande kunskap om den svenska socialpolitiken med tonvikten lagd på olika sociala problem, särskilt sociala problem förknippade med ungdomar. Kursen inriktar sig på att bibringa den studerande ett problematiserande

förhållningssätt och att utveckla färdigheterna i att analysera sociala problems uppkomst och karaktär samt samhällets och skolans olika sätt att hantera dessa. Särskild tonvikt läggs vid massmedias roll i konstruktionen av sociala problem, ungdomars situation, samt välfärdssystemens betydelse för hur samhällskriser och sociala problem hanteras.

Verksamhetsförlagd utbildning för ämneslärare i samhällsku 7,5 hp

På denna kurs ska den studerande under fem veckor på heltid delta i och följa arbetet i en skola. Den studerande ska med hjälp av en VFU-lärare planera, genomföra och utvärdera undervisning i relation till ämnesdidaktiska överväganden. Förutom undervisning ska den studerande också tillsammans med VFU-läraren så långt möjligt delta i alla förekommande arbetsuppgifter, t.ex. lärarkollegier och utvecklingssamtal. I den verksamhetsförlagda utbildningen ska den studerande delta i planeringen, genomförandet och undervisningen i samhällskunskap. Utöver sin uppenbara plats i samhällskunskapsämnets innehåll kommer perspektiven hållbar utveckling, genus, mångfald och internationalisering att stå i fokus för de ämnesdidaktiska frågeställningar som den studerande ska förhålla sig till under perioden.

Den verksamhetsförlagda utbildningen utformas utifrån två olika perspektiv på yrkeslärande; ett åskådarperspektiv och ett deltagandeperspektiv. I åskådarperspektivet ges den studerande tillfällen att pröva på eller bevittna typiska situationer i yrket som sedan får utgöra exempel och underlag för reflektion. Utbildarnas uppgift blir i detta perspektiv att hjälpa den studerande att få distans till, samt kritiskt granska och analysera situationerna. I deltagarperspektivet ges förutsättningar för den studerande att lära sig yrkespraktik och yrkesgemenskap i praktiska situationer genom egna och handledarens erfarenheter. Under perioden ges den studerande ett allt större ansvar för verksamheten. Utbildning till ämneslärare i samhällskunskap – inriktning mot arbete i gymnasieskolan ger även behörighet för 7–9 samt vuxenutbildning, varför också samhällskunskapsundervisning i dessa skolformer beaktas i kursen.

Nationalekonomi för ämneslärare i samhällskunskap 15,0 hp

Kursen innehåller en introduktion till makroekonomi och behandlar Sveriges ekonomiska utveckling, makroekonomiska definitioner och samband, grundläggande tillväxtteori, aggregerat utbud och efterfrågan, introduktion till makroekonomiska modeller samt finanspolitikens grunder. I kursen presenteras och diskuteras penningmarknader och penningpolitik, penningpolitik och finanspolitik, interaktion mellan penning- och finanspolitik, inflation, grundläggande konjunkturteori samt växelkurser och den öppna ekonomin.

Undervisningsformer

Delkurs 1, Socialpolitik och sociala problem, 7,5 hp, samt delkurs 3,

Nationalekonomi för ämneslärare i samhällskunskap, 15 hp

Undervisningen sker genom föreläsningar, övningar och seminarier. Närvaro vid seminarier är obligatorisk.

Delkurs 2, Verksamhetsförlagd utbildning för ämneslärare i samhällskunskap II - inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 7,5 hp

Undervisningen sker genom:

- Observationer av samhällskunskapslärare, elever och situationer i verksamheten
- Planering, genomförande och uppföljning av undervisning i samhällskunskap
- Samtal med elever, samhällskunskapslärare och ledning inom verksamheten
- Utvecklingssamtal med handledare
- Ämnesdidaktiska seminarier med lärarutbildare

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurs 1, Socialpolitik och sociala problem, 7,5 hp

Kursen examineras med muntliga uppgifter och skriftlig tentamen. För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda.

Delkurs 2, Verksamhetsförlagd utbildning för ämneslärare i samhällskunskap II - inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 7,5 hp

Examination sker med hjälp av samtal mellan studerande-handledare-universitetslärare, seminarier och inlämningsuppgifter. För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Vid underkännande på VFU har studenten rätt att göra om sin VFU en gång.

Delkurs 3, Nationalekonomi för ämneslärare i samhällskunskap, 15 hp

Kursen examineras genom en hemtentamen omfattande 9 hp samt tre seminarier omfattande 2 hp vardera. Hemtentamen bedöms med U, G eller VG och seminarierna bedöms med U eller G. För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda och samtliga examinationer ska vara bedömda med minst G. För betyget Väl godkänd ska samtliga examinationer vara bedömda med minst G och hemtentamen ska vara bedömd med VG.

Sammanvägning av betyg till kursbetyg

För betyget VG på hela kursen krävs att minst 22,5 hp har bedömts med VG.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studenter som genomfört kursen och de studenter som deltar vid nästa kurstillfälle. Kursvärderingen genomförs anonymt.

Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Övrigt

Student som underkänts på kurs eller delkurs i verksamhetsförlagd utbildning (VFU) har rätt att genomgå denna endast ytterligare en gång. Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students VFU om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att elevens säkerhet, integritet eller föräldrars förtroende för verksamheten riskeras. När VFU avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns på kursen/delkursen. Eventuella merkostnader i samband med kursen bekostas av studenten.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Socialpolitik och sociala problem 7.5 hp

Bengtsson, Stina (red) (2016). *Medielandskap och mediekultur. En introduktion till medie- och kommunikationsvetenskap*. Stockholm: Liber. Ca 125 sidor.

Garland, David (2016). *The welfare state: a very short introduction*. Oxford: Oxford University Press. ISBN: 9780199672660. 153 pages.

Hiltunen, Linda (2017). *Lagom perfekt. Erfarenheter av ohälsa bland unga tjejer och*

killar. Lund: Arkiv förlag 338 sidor.

Meeuwisse, Anna & Swärd, Hans (red). (2013). *Perspektiv på sociala problem*(Andra upplagan). Stockholm: Natur & Kultur ISBN: 9127084094. 372 sidor.

Persson, Magnus, Alvinus, Aida & Linehagen, Frida (2022). *Skolans värld möter samhällskriser*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 978-91-44-15086-4. Ca 100 sidor.

Tillkommer kompendium med artiklar ca 250 sidor.

Verksamhetsförlagd utbildning för ämneslärare i samhällsku 7.5 hp

Skolverket (2025). Läroplan för gymnasieskolan. Se Skolverkets hemsida.

Skolverket (2025). Ämnesplan Samhällskunskap. Se Skolverkets hemsida.

Skolverket (2022) Läroplan för grundskolan. Se Skolverkets hemsida.

Långström, Sture & Arja Virta (senaste upplagan). *Samhällskunskapsdidaktik: utbildning i demokrati och samhällsvetenskapligt tänkande*. Lund: Studentlitteratur.

Lokala styrdokument, arbetsplaner och handlingsplaner

Ytterligare material som tillhandahålls av institutionen kan tillkomma

Nationalekonomi för ämneslärare i samhällskunskap 15.0 hp

Eklund, Klas (senaste upplagan). *Vår ekonomi. En introduktion till världsekonomin*. Studentlitteratur. 352 sidor.

Vetenskapliga artiklar samt aktuell statistik tillkommer.

Ämnesdidaktisk litteratur

Skolverket (2025). Läroplan för gymnasieskolan. Se Skolverkets hemsida.

Skolverket (2025). Ämnesplan Samhällskunskap. Se Skolverkets hemsida.

Skolverket (2022) *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet LGR22*. Se Skolverkets hemsida.

Ytterligare material som tillhandahålls av läraren kan tillkomma.